

Oldřich NESVADBA, *Cech pekařů v Č. Budějovicích a jeho pečeti*, České Budějovice 2007 (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 67 s.

Posudek oponenta bakalářské práce

Sfragistika představuje jednu z velmi oblíbených a hojně pěstovaných pomocných historických věd. Dlouho se však zaměřovala na studium pečeti panovnických, případně šlechtických či církevních. Teprve koncem 19. a během 20. století se výzkumy začaly častěji zaměřovat také na oblast sfragistiky městské a posléze i cechovní. Považuji proto za velmi pozitivní, že právě této problematice se rozhodl věnovat svou bakalářskou práci o pečetích českobudějovických pekařů Oldřich Nesvadba.

Práce v úvodní pasáži nastiňuje studovanou problematiku a podává přehled o základní literatuře k tématu. V následující kapitole autor pojednává o vzniku cechů a podává stručný nástin jejich historie v Čechách. Všimá si zde postavení různých příslušníků cechů, ale také rozdílů v postavení cechů v královských a poddanských městech. Vysvětluje důvody objevení se cechovních pečeti a jejich účel, zabývá se cechovní symbolikou a ochranou cechovních pečeti před zneužitím. Další kapitola práce je věnována obecné sfragistice a přináší přehled dostupné literatury k tomuto tématu, vysvětluje základní pojmy a všimá si způsobu zhotovování pečeti, pečetních vyobrazení a jejich druhového rozružňování, připevňování pečeti k dokumentům, jejichž byly ověřovacím prostředkem, a proměnami těchto prvků v novověku.

Následující kapitola o cechovníctví na jihu Čech si všimá prvních známých cechů doložených ve městech na rožmberských panstvích již od první poloviny 15. století. Poté se autor věnuje přehledu dochovaných cechovních privilegií pro jihočeská města, od kterého pak plynule přechází k potravinářským řemeslům obecně a konkrétně k pekařům, perníkářům a cukrářům. Vysvětluje cechovní symboliku těchto řemesel, která většinou vycházela z typických výrobků každého z nich. Samostatnou pasáž představuje ucelené a přehledné pojednání o cechovníctví v Českých Budějovicích od přelomu 15. a 16. století, které přináší také přehled o oborové struktuře výrobních odvětví zastoupených ve městě. Všimá si zde hospodářských městských práv, která činnost cechů ovlivňovala, a také pramenů, které nás o těchto skutečnostech informují. Poté se již věnuje českobudějovickým pekařům, o nichž shromažďuje nejstarší pramenné zprávy a podává přehled cechovních normálí (tj. cechovních artikulů a cechovních statut), vydaných pro cech od konce 15. století různými vydavateli.

V poslední kapitole autor vysvětluje, jakým způsobem byl proveden výběr cechovních pečeti zařazených do katalogového souboru. Původní záměr byl katalogizovat pouze pečeti z Českých Budějovic, ale ten byl posléze rozšířen. Na základě materiálu dochovaného ve fondu českobudějovického pekařského cechu bylo přistoupeno k tvorbě souboru, který obsahuje cechovní pečeti pekařů ještě z dalších míst, a to nejen v Čechách, ale i v zahraničí. Dochované pečeti jsou podrobeny vzájemnému srovnání z hlediska ikonografického, z hlediska jejich připevnění k psací látce, technického provedení a cechovní symboliky.

Druhou část práce představuje katalog pečeti pekařského cechu uložených ve Státním okresním archivu v Českých Budějovicích, k němuž je přiložen abecední seznam míst

v česko-německé a německo-české verzi. Katalog obsahuje celkem devatenáct položek. Jednotlivé pečeti jsou zdokumentovány fotograficky a ke každé fotografii je připojen popis, který vychází z metodiky vydané Archivní správou MV ČR v roce 1996 a upřesněné v roce 1998 v souvislosti s celostátní akcí, která se týkala soupisu pečetí v českých archivech do roku 1620, respektive 1850 (tato metodiku byla přizpůsobena pro potřeby katalogizace cechovních pečetí z Pelhřimovska). Každá pečeť je specifikována pořadovým číslem, určením svého původce a datací, je zařazena k pečetnímu typu, změřena, je popsáno její dochování, uložení, dále vzhled typáře (je-li dochován), znění opisu na pečetí, jeho písmo a jazyk, následuje sfragistický popis pečetní plochy, případně upřesňující nebo doplňující poznámka. Katalog je autorem zpracován velmi pečlivě a není mu co vytknout.

V závěrečné pasáži autor stručně shrnuje dosažené poznatky. Práci doplňují vhodně zvolené obrazové přílohy, které přibližují některé zajímavé detaily nebo listiny nesoucí pečeti.

Bakalářská práce Oldřicha Nesvadby představuje cenný příspěvek k poznání cechovní sfragistiky, ale i cechovní heraldiky a správy na území Českobudějovicka. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**.

Pelhřimov, 21. srpna 2008

Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.

Martínková